

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΠΡΟΕΔΡΩΝ
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Προς
κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟ ΒΕΝΙΖΕΛΟ
Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης και Υπουργό Οικονομικών

Ενημερωτικό Σημείωμα

Εν όψει επικείμενης συναντήσεως κλιμακίου του θεσμικού οργάνου μας μαζί Σας, για την οποία αναμένουμε σχετική πρόσκληση, σας παραθέτουμε συνοπτικώς τα κύρια ζητήματα, τα οποία θα επιθυμούσαμε να αποτελέσουν αντικείμενο του διαλόγου μας, και διατελούμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση.

Α. Έκδοση Π.Δ. και Υ.Α. σε εφαρμογή του ν.3919/2011

-Ο **ν.3919/3011** (ΦΕΚ Α΄ 32/02.03.2011) «Αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας, κατάργηση αδικαιολόγητων περιορισμών στην πρόσβαση και άσκηση επαγγελμάτων» προέβλεπε την έκδοση κάποιων **υποχρεωτικών και κάποιων προαιρετικών Π.Δ. και Κ.Υ.Α.** Η συσταθείσα από το Υπουργείο Δικαιοσύνης Επιτροπή με πρόεδρο τον ε.τ. Αντιπρόεδρο ΣΤΕ. κ.Βροντάκη εργάστηκε στην έκδοση των **υποχρεωτικών Κ.Υ.Α. και Π.Δ.**, αλλά ακόμα προέβη και στην πρόταση νομοθετικών διατάξεων απαραίτητων για την έκδοση των αντίστοιχων διαταγμάτων και αποφάσεων και συγκεκριμένα:

-1) Κατ'αρχήν ο Ν.3919/3011 δεν προσδιόρισε τα κατά περίπτωση αποδιδόμενα ποσοστά, καθώς και το συνολικό ποσοστό επί «ποσού αναφοράς» που υποχρεούται ο Δικηγόρος να προκαταβάλει για την παράστασή του ενώπιον των δικαστηρίων κλπ. και αφορούσαν στα ασφαλιστικά του ταμεία και τις λειτουργικές δαπάνες των συλλόγων (ενώ στο αρχικό κείμενο του νόμου υπήρχαν συγκεκριμένα ποσοστά), επειδή τα ποσοστά αυτά **διαφοροποιούνταν** μεταξύ των δικηγορικών συλλόγων (άλλα η Αθήνα, άλλα η Θεσσαλονίκη, άλλα ο Πειραιάς και άλλα οι λοιποί δικηγορικοί σύλλογοι και όχι όλοι), ιδιαίτερα μάλιστα τόσο **ως προς τα πρώην Ταμεία Προνοίας**, αφού κάθε σύλλογος είχε δικό του Ταμείο Προνοίας με διαφορετικά ποσοστά (και άλλα ποσοστά για τους επί μέρους κλάδους υγείας και προνοίας), όσο και **ως προς το ποσοστό που αφορούσε τις λειτουργικές δαπάνες των δικηγορικών συλλόγων** (π.χ. η Αθήνα, Θεσ/κη και Πειραιάς έχουν ποσοστό 3% υπέρ των λειτουργικών δαπανών των συλλόγων τους και 1% υπέρ του Λογαριασμού Νέων Δικηγόρων, ενώ οι λοιποί επαρχιακοί σύλλογοι έχουν ποσοστό 2% υπέρ των λειτουργικών δαπανών τους χωρίς ποσοστό για νέους δικηγόρους), με αποτέλεσμα **το συνολικό ποσοστό να ανέρχεται**, βάσει του νόμου (πρώην άρθρο 96 ΚωδΔικ, που ισχύει ως προς τα ποσοστά και με την τροποποίησή

του από τον ν.3919/2011), για τους 3 μεγάλους συλλόγους σε 12%, ενώ για τους λοιπούς σε 10%.

Έτσι ο νόμος προέβλεπε (άρθρο 96 παρ.1 Κωδ.Δικ. όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 παρ.8 ν.3919/3011) ότι θα προσδιοριστούν τα κατά περίπτωση αποδιδόμενα ποσοστά με **κοινή υπουργική απόφαση (Οικονομικών, Εργασίας και Δικαιοσύνης).**

Η επιτροπή Βροντάκη προέβη ορθά αφενός στην πρόταση **νόμου** (ήδη **άρθρο 74 Ν.3994/25-7-2011**) για τη 'νομιμοποίηση' των ήδη συσταθέντων **επαρχιακών ΛΕΑΔ** (αντίστοιχα των ταμείων προνοίας των συλλόγων της Αθήνας, Θεσ/κης και Πειραιά), τη δυνατότητα ίδρυσης τέτοιων ταμείων και στους λοιπούς συλλόγους που δεν είχαν ιδρύσει (για διάφορους λόγους πχ. γιατί είχαν χάσει τη προθεσμία) και **την ενοποίηση του ποσοστού 5% για τα ΛΕΑΔ όλων των συλλόγων** (ως προϋπόθεση για τον προσδιορισμό των ποσοστών επί του «ποσού αναφοράς») και **αφετέρου** στη πρόταση **σχεδίου Κ.Υ.Α.**, κατ'εξουσιοδότηση της παρ.1 του άρθρου 96 Κώδικα Δικηγόρων (όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.8 του άρθρου 5 του ν.3919/3011), όπου προσδιορίστηκαν με ακρίβεια τα ποσοστά και δη ανά δικηγορικούς συλλόγους. Μάλιστα είχαμε αποστείλει και σημείωμα απόψεων ειδικά για το θέμα στο Υπουργείο Οικονομικών.

-2) Επίσης η επιτροπή Βροντάκη, στο πλαίσιο της εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 5 παρ.8 ν.3919/2011 και με τη σχετική γνώμη της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, προέβη και στο **σχέδιο Π.Δ.** για την **αύξηση του ποσοστού των λειτουργικών δαπανών των επαρχιακών δικηγορικών συλλόγων** (πλην Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πειραιά) **από 2% σε 4%**, επί τω λόγω ότι πλέον μετά την κατάργηση των γεωγραφικών περιορισμών πρέπει να εξομοιωθούν τα ποσοστά που εισπράττουν οι επαρχιακοί σύλλογοι από τα μέλη τους με αυτά των 3 μεγάλων δικηγορικών συλλόγων, αφενός για **να εξαλειφθούν αδικαιολόγητες διακρίσεις μεταξύ δικηγόρων διαφορετικών συλλόγων που παρίσταται στο ίδιο δικαστήριο** και αφετέρου για την **κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των μικρών συλλόγων, που αντιμετωπίζουν υπαρκτό πρόβλημα επιβίωσης.** (Από την αύξηση του ποσοστού αυτού, θα μπορούν οι επαρχιακοί σύλλογοι ποσοστό 1% να το αποδώσουν για τους νέους δικηγόρους, πλην όμως απαιτείται τροποποίηση του άρθρου 33 παρ.2 του ν.2915/20001, καθότι προβλέπεται η ίδρυση διανεμητικού λογαριασμού νέων δικηγόρων μόνο για τους 3 μεγάλους συλλόγους).

Η ανωτέρω Κ.Υ.Α. και το ανωτέρω Π.Δ. δεν έχουν προχωρήσει από το Υπουργείο Οικονομικών, χωρίς καμία απολύτως δικαιολογία, αλλά προφανώς μόνο στο γενικότερο κλίμα της 'αναμόρφωσης' των ισχυόντων διατάξεων. Βεβαίως από πληροφορίες μας ήδη ετοιμάζεται νέο Π.Δ. από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, που αντικαθιστά το σύστημα των ποσοστών επί των ποσών αναφοράς, με πάγια προκαταβαλλόμενα ποσά, ενιαία (αντίστοιχου ποσοστού 12%) για όλη την Επικράτεια.

-3) Επίσης η Επιτροπή Βροντάκη κατέληξε ορθά και στη πρόταση **σχεδίου νόμου** για τη τροποποίηση του άρθρου 10 παρ.8 του ν.4114/1960 «**Κώδικας Ταμείου Νομικών**» και αφορά στη **προκαταβολή εισφοράς 10% στο ΕΤΑΑ** από τις παραστάσεις των δικηγόρων στα **συμβόλαια**, ούτως ώστε να

προσαρμοστεί στη νέα ρύθμιση του άρθρου 161 Κώδικα Δικηγόρων, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.10 του άρθρου 5 ν.3919/2011. Η ανωτέρω διάταξη είναι απαραίτητη και έπρεπε να είχε ψηφιστεί, καθότι η παλαιότερη διάταξη, που αφορά σε παρακράτηση του ανωτέρω ποσοστού από την προείσπραξη αμοιβής δικηγόρου, είναι ανακόλουθη με το σύστημα της προκαταβολής εισφοράς προς τον οικείο Δικηγορικό Σύλλογο του ν.3919/2011. Η εν λόγω διάταξη δεν γνωρίζουμε γιατί έχει 'κολλήσει' αφού είναι απλά προσαρμοσμένη στο νέο καθεστώς.

-4) Τέλος η Επιτροπή Βροντάκη επίσης προέβη στη σύνταξη **σχεδίου Π.Δ.** για τον **ορισμό αναλογικής αμοιβής δικηγόρων σε διαδοχικώς φθίνοντα ποσοστά επί της αξίας του αντικειμένου της δίκης**, κατ'εξουσιοδότηση της τελευταίας υποπαραγράφου της παρ.1 του άρθρου 92 Κώδικα Δικηγόρων, όπως αντικαταστάθηκε με το εδάφιο α' της παρ.6 του άρθρου 5 του ν.3919/2011 και το εδ.β' της παρ.6 του άρθρου 5 του ίδιου νόμου και κατόπιν της σχετικής γνώμης της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος. Το εν λόγω Π.Δ. ουσιαστικά αφορά τις νόμιμες αμοιβές των άρθρων 100 έως 166 Κώδικα Δικηγόρων, που σχετίζονται με την αξία του αντικειμένου της διαφοράς και προσδιορίστηκαν σε διαδοχικώς φθίνοντα ποσοστά, κατά τρόπο αντιστρόφως ανάλογο με την κατά καθοριζόμενες βαθμίδες πλαισίων ποσών κλιμακωτή επαύξησή της υπολογιζομένης αξίας.

Και το εν λόγω Π.Δ. μέχρι σήμερα δεν έχει προχωρήσει από το Υπουργείο Οικονομικών, χωρίς να έχουμε την οποιαδήποτε ενημέρωση επί του θέματος.

Β. Τροποποίηση Ν.3919/2011 (Θέματα Αμοιβών-Δικηγορικών Εταιρειών)

Παρά το γεγονός ότι ο ν.3919/2011 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Ελλήνων εντελώς πρόσφατα (ΦΕΚ 32/Α'/2.3.2011), με ισχύ από 3-7-2011, επιχειρήθηκε να ψηφιστεί, και μάλιστα με πράξη νομοθετικού περιεχομένου, ως δήθεν εξαιρετικά επείγον και αναγκαίο μέτρο, το θέμα της **τροποποίησης** του ανωτέρω νόμου σε πλείστα όσα ζητήματα (π.χ. επί θεμάτων που άπτονται των αμοιβών των δικηγόρων), χωρίς να έχουμε σαφή και ακριβή ενημέρωση επ'αυτού, καθώς επίσης και ειδικότερα για το θέμα της **δυνατότητας σύστασης δικηγορικών εταιρειών μεταξύ μελών διαφορετικών δικηγορικών συλλόγων**, αλλά και το θέμα της **ίδρυσης υποκαταστημάτων των δικηγορικών εταιρειών σε άλλες πόλεις πλην της έδρας αυτών**. Πέραν του γεγονότος ότι είμαστε κάθετα αντίθετοι με μία τέτοια μεταρρύθμιση, για τους λόγους που έχουμε επανειλημμένα εκθέσει και που θα θέλαμε να σας αιτιολογήσουμε, προκειμένου να λάβετε γνώση των ορθών, ως πιστεύουμε, επιχειρημάτων μας, ούτως ώστε να αντιληφθείτε από τα αρμόδια θεσμικά μας όργανα ποιες ακριβώς είναι οι θέσεις μας και τον λόγο που εμμένουμε σε αυτές, και κυρίως ότι οι διατάξεις του ν.3919/2011, ως ισχύουν, που αφορούν ειδικότερα στο ζήτημα των όρων ίδρυσης των δικηγορικών εταιρειών, είναι σύμφωνες τόσο με το **Σύνταγμά** μας όσο και την αναγκαιότητα των καιρών, αλλά και κυρίως **βρίσκονται σε απόλυτη συμβατότητα με το άρθρο 49 της ΣΛΕΕ και την οδηγία των υπηρεσιών**

2006/123/ΕΚ και την ειδικότερη οδηγία 98/5/ΕΚ, που έχει μεταφερθεί στην εθνική έννομη τάξη με το Π.Δ. 152/2000 (ΦΕΚ 130/τ.Α/23.5.2000.

Γ. Ενίσχυση ρόλου δικηγόρου και δικηγορικών συλλόγων

Επιπρόσθετα θα θέλαμε να επικαιροποιήσουμε την πάγια θέση μας για την ισχυροποίηση του χαρακτήρα του δικηγόρου ως δημόσιου λειτουργού, αναγκαίου συμμετόχου και συλλειτουργού στην απονομή της Δικαιοσύνης, αλλά και την αναγκαιότητα της ύπαρξης και της λειτουργίας των **Δικηγορικών Συλλόγων** στη χώρα μας, και τον ρόλο που αυτοί επιτελούν.

Δ. Αποθεματικά Ασφαλιστικών Ταμείων-Έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης- Μη εγγύηση συντάξεων

Πολλά θέματα έχουν τεθεί με τα ασφαλιστικά μας ταμεία (ήδη ΕΤΑΑ) και κυρίως την κακή επένδυση των αποθεματικών τους, χωρίς να ερωτηθούν οι διοικήσεις των ταμείων και τη κατά συνέπεια απώλεια αυτών, με άμεσο ήδη επελθόν αποτέλεσμα τη μη κάλυψη της ιατροφαρμακευτικής μας περίθαλψης (έχουν καταγγελθεί οι συμβάσεις με τους φαρμακοποιούς και τους γιατρούς) και τη μη εγγύηση από το Δημόσιο από 1-1-2015 των συντάξεων των ελεύθερων επαγγελματιών, που έχουν ενταχθεί στον Ε.Τ.Α.Α., με ταυτόχρονη αύξηση των ασφαλιστικών μας εισφορών και υποχρεωτική εισφορά υπέρ ΟΑΕΔ.

Ε. ΚΩΔΙΚΑΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΩΝ

Επί του σχεδίου νόμου “**Επιτάχυνση και Εξορθολογισμός διαδικασιών Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως**”, το οποίο τέθηκε από το ΥΠΕΚΑ σε αναπάντεχη έκθεση προς δημόσια διαβούλευση, χωρίς να έχει προηγηθεί ο παραμικρός ουσιαστικός διάλογος με αρμόδιους φορείς και κυρίως με την Ολομέλεια των Δικηγορικών Συλλόγων της χώρας, υποβάλλαμε τις προτάσεις μας στο αρμόδιο Υπουργείο, ζητώντας να ληφθούν σοβαρά υπόψη.

Εν ολίγοις οι βασικές αντιρρήσεις μας εστιάζονται στα σημεία που το εν λόγω νομοσχέδιο εμπεριέχει διατάξεις, οι οποίες **επιτείνουν στο έπακρο τη δυσμενή αντιμετώπιση των ιδιοκτητών των απαλλοτριουμένων ακινήτων**, επ’ ωφελεία των υπέρ των η απαλλοτριώση, **κατά τρόπο που αντίκειται έντονα σε βασικές διατάξεις του Συντάγματος**, και επιπρόσθετα επαυξάνουν τα ερμηνευτικά ζητήματα, προκαλώντας τεράστια σύγχυση και ασάφειες ως προς την ερμηνεία και εφαρμογή του επί ορισμένων θεμάτων. Πέραν τούτων η σκοπούμενη νομοθετική πρωτοβουλία κρίνεται **αποσπασματική**, καθώς **δεν λαμβάνει μέριμνα για τον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου των αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και την συμμόρφωσή του προς την ΕΣΔΑ**, όπως αυτή έχει ερμηνευτεί μέσα από την νομολογία του ΕΔΔΑ και ειδικά προς την κατεύθυνση του σεβασμού της

περιουσίας και όχι απλά της ιδιοκτησίας (άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ).

Οι έντονες μάλιστα αντιρρήσεις μας εστιάζονται:

α) στην καταφανέστατα αντισυνταγματική διάταξη του άρθρου 10 παρ.1, που καθιερώνει για τον καθορισμό της οριστικής αποζημίωσης τοπική αρμοδιότητα των Εφετείων της έδρας του υπόχρεου προς πληρωμή της αποζημίωσης, δηλαδή κατά κανόνα του **Εφετείου της Αθήνας**, που είναι η έδρα του Δημοσίου και των περισσότερων νομικών προσώπων, υπέρ των οποίων κηρύσσονται οι αναγκαστικές απαλλοτριώσεις (ΔΕΗ κ.λ.π.) και

β) στις διατάξεις των άρθρων 9 παρ.5 και 10 παρ.2 του σχεδίου νόμου με τις οποίες προβλέπεται ότι **η προσωρινή και οριστική αποζημίωση, αντίστοιχα, δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό 80 % ή να υπολείπεται σε ποσοστό 50% της αξίας** που έχει καθορισθεί με το αντικειμενικό σύστημα του Υπουργείου Οικονομικών ή άλλως της εκτίμησης που αποτελεί στοιχείο της προδικασίας κ.α.

ΣΤ. Έκδοση φορολογικής εγκυκλίου για τους Δικηγόρους

Τελεί σε εκκρεμότητα η έκδοση εγκυκλίου, η οποία θα ρυθμίζει ζητήματα της **φορολογίας των Δικηγόρων**, μετά τη θέσπιση των νόμων 3919/2011 και 3943/2011, ιδίως καθ' όσον αφορά στον **τρόπο τηρήσεως των βιβλίων και στοχείων**. Το σχέδιο της ανωτέρω εγκυκλίου έχει ήδη τύχει επεξεργασίας από τη **Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος** και τη **Διεύθυνση Κ.Β.Σ.** Επιθυμία των Δικηγορικών Συλλόγων είναι η άμεση έκδοση της ως άνω εγκυκλίου, η οποία θα επιλύσει πληθώρα πρακτικών ζητημάτων, που άπτονται της καθημερινότητας του δικηγορικού λειτουργήματος.

Ζ. ΦΠΑ στις νομικές υπηρεσίες

Κατ' αρχήν, αίτημα των Δικηγορικών Συλλόγων είναι να τύχουν απαλλαγής του Φ.Π.Α. οι νομικές υπηρεσίες, διότι η επιβολή του Φ.Π.Α. σε αυτές αφενός παραγνώνει τον ρητώς και πολλαπλώς αναγνωρισμένο χαρακτήρα του Δικηγόρου ως δημοσίου λειτουργού και συλλειτουργού στην απονομή της δικαιοσύνης και αφετέρου, ως οικονομικό βάρος επιρριπτόμενο στον εντολέα, δυσχεραίνει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και περιστελλεί το δικαίωμα του πολίτη για πλήρη και αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος δικαστικής προστασίας. Πλήρης επιχειρηματολογία περί των ανωτέρω αναπτύσσεται σε σχετικό σημείωμα.

Επιπρόσθετα η επιβολή Φ.Π.Α. έχει δημιουργήσει πλείστα όσα προβλήματα στη πράξη, τόσο για τους Δικηγόρους όσο και για το Δημόσιο. Ενδεικτικά:

1. Κατόπιν της υπαγωγής των δικηγορικών υπηρεσιών στον Φ.Π.Α., η **αμοιβή του πληρεξουσίου Δικηγόρου του δικαιούχου**, σε δίκη περί καθορισμού προσωρινής ή οριστικής τιμής μονάδας, της **αποζημιώσεως λόγω αναγκαστικής απαλλοτριώσεως**, η οποία επιδικάζεται από το Δικαστήριο, πρέπει να προσαυξηθεί με τον αναλογούντα επ' αυτής Φ.Π.Α.

τον οποίον πρέπει να επιβαρυνθεί, κατά το Σύνταγμα και τον νόμο και στο πλαίσιο της πλήρους αποζημιώσεως, ο υπέρ ού η απαλλοτριώση, που συνήθως είναι το Δημόσιο και οι Ο.Τ.Α. Ως προς το ζήτημα αυτό, ο Δικηγορικός Σύλλογος Πατρών έχει υποβάλει εδώ και καιρό αναλυτικό υπόμνημα στη Διεύθυνση Φ.Π.Α. του Υπουργείου Οικονομικών. Μέχρι σήμερα το Δημόσιο αρνείται να καταβάλει τον αναλογούντα Φ.Π.Α., με αποτέλεσμα να υπάρχει ζήτημα μη συντελέσεως της απαλλοτριώσεως.

2. Ανάλογο με το ανωτέρω ζήτημα έχει ανακύψει και σχετικά με την επιβολή Φ.Π.Α. στην αμοιβή, την οποία λαμβάνουν οι Δικηγόροι, οι οποίοι είτε **διορίζονται αυτεπαγγέλτως σε ποινικές υποθέσεις από το Δικαστήριο** είτε παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο πλαίσιο του θεσμού της **παροχής νομικής βοήθειας από δικηγόρους υπηρεσίας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος**, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3226/2004, είτε επί διορισμού δικηγόρου σε περίπτωση **παροχής ευεργετήματος πενίας** κατά το άρθρο 200 του ΚπολΔ κλπ. Εν προκειμένω, παρατηρείται ότι, κατά την καταβολή των σχετικών ποσών στους δικαιούχους, θεωρείται αυθαίρετα ότι ο Φ.Π.Α. ενσωματώνεται και εμπεριέχεται στο ποσό, που λαμβάνουν οι δικηγόροι ως αποζημίωση, με αποτέλεσμα να μεταβάλλεται ανεπίτρεπτα η φορολογητέα βάση του Φ.Π.Α. και, παραλλήλως, να περιστέλλεται η αποζημίωση του Δικηγόρου για την παροχή των υπηρεσιών του. Επισημαίνεται ότι η ορθή και μοναδική αντιμετώπιση του ζητήματος επιβάλλει την καταβολή του αναλογούντος ΦΠΑ επιπλέον της προβλεπόμενης αμοιβής (αποζημίωσης) του Δικηγόρου, ώστε εν συνεχεία ο Δικηγόρος να τον αποδώσει, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, στο Ελληνικό Δημόσιο, χωρίς να αλλοιώνονται οι κανόνες και, εν γένει, το σύστημα του Φ.Π.Α., βαρυνόμενο, δε με την υποχρέωση καταβολής του Φ.Π.Α. αυτού στον Δικηγόρο είναι το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο βαρύνεται και με την καταβολή της ως άνω αποζημιώσεως.

Σχετικό αναλυτικό υπόμνημα έχει ήδη υποβάλει προ πολλού ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών.

3. Τελεί επιπρόσθετα σε εκκρεμότητα το ζήτημα της επιβολής ή μη Φ.Π.Α. στην παγία αντιμισθία των Δικηγόρων, κατόπιν της υπ' αριθμ. 909/2011 αποφάσεως του Β' Τμήματος του ΣτΕ, που έκρινε ότι εσφαλμένως και παρανόμως η εγκύκλιος ΠΟΛ. 1100/2010 αναφέρει ότι οι απασχολούμενοι επί παγία αντιμισθία Δικηγόροι εξαιρούνται του Φ.Π.Α. Ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών έχει υποβάλει αναλυτικό υπόμνημα στη Διεύθυνση Φ.Π.Α. του Υπουργείου Οικονομικών, όπου παρατίθεται εκτενής νομική επιχειρηματολογία περί της μη επιβολής Φ.Π.Α. στην περίπτωση αυτή. Επιπλέον, οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Αθηνών και Πατρών έχουν ασκήσει Τριτανακοπή κατά της ανωτέρω αποφάσεως του ΣτΕ, δικάσιμος της οποίας έχει ορισθεί η 14-03-2012.

Η. Χρόνος φορολογικής κτήσεως του εισοδήματος

Με τη διάταξη του άρθρου 6§9 του Ν. 3842/2010 μεταβλήθηκε, καθ' όσον αφορά στο εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα, ο κανόνας σχετικά με τον χρόνο κτήσεως του εισοδήματος. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκε **μετάβαση από τον κανόνα της εισπράξεως στον κανόνα του απαιτητού της**

αμοιβής. Αντιστοίχως, δε, με τη διάταξη του άρθρου 19§22 του ίδιου Νόμου, μεταβλήθηκε και το καθεστώς ως προς τον χρόνο εκδόσεως της Αποδείξεως Παροχής Υπηρεσιών (Α.Π.Υ.). Συνέπεια τούτου είναι **το εισόδημα να θεωρείται κτηθέν και, συνακόλουθα, να γεννάται υποχρέωση εκδόσεως Α.Π.Υ. με μόνη την παροχή της υπηρεσίας και την αξίωση αμοιβής, ασχέτως εάν αυτή εν τέλει εισπράχθηκε και πότε.** Εντούτοις, η ανωτέρω νομοθετική μεταβολή παραγνωρίζει τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες και την παρούσα κατάσταση της αγοράς, που χαρακτηρίζονται από τη ραγδαία αύξηση των επισφαλειών και την αδυναμία εισπράξεως των απαιτήσεων. Ιδίως όσον αφορά στους Δικηγόρους, το ζήτημα προσλαμβάνει μείζονες διαστάσεις, δεδομένου ότι κατά κανόνα μεσολαβεί πολύ μεγάλο διάστημα μεταξύ της συντάξεως και καταθέσεως του εισαγωγικού δικογράφου και της συζητήσεως της υποθέσεως, όπου και είθισται να καταβάλλεται η αμοιβή του Δικηγόρου. Ως εκ τούτου, δημιουργείται το στρεβλό και παράδοξο φαινόμενο να καλείται ο Δικηγόρος να εκδώσει Α.Π.Υ. για αμοιβή που δεν εισέπραξε, να φορολογηθεί για το δήθεν «κτηθέν» εισόδημα αυτό και να καταβάλει και τον αναλογούντα Φ.Π.Α., τον οποίο επίσης δεν έχει λάβει από τον εντολέα του. Επομένως, για τους ανωτέρω λόγους και προς τον σκοπό μετριάσεως των δυσμενών συνεπειών, που δημιουργεί η οξυτάτη οικονομική κρίση, την οποία διάγουμε, προτείνεται η επαναφορά στο προϊσχύσαν καθεστώς αναφορικά με τον χρόνο κτήσεως του εισοδήματος.

Θ. Φορολόγηση ελεύθερων επαγγελματιών και επιχειρήσεων με αντικειμενικά κριτήρια

Είμαστε κατηγορηματικά αντίθετοι με την επανεισαγωγή της τεκμαρτής φορολογήσεως ελευθέρων επαγγελματιών και επιχειρήσεων. Πρόκειται για ένα κατ' εξοχήν **άδικο σύστημα φορολογήσεως**, με το οποίο στην ουσία μετακυλίεται σε όλους αδιακρίτως τους φορολογουμένους το κόστος της αδυναμίας των ελεγκτικών μηχανισμών να ασκήσουν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους. Περαιτέρω, στην περίοδο πρωτοφανούς οικονομικής υφέσεως που διανύουμε είναι βέβαιο ότι η εφαρμογή των τεκμηρίων φορολογήσεως είναι τελείως αναντίστοιχη με την πραγματικότητα και θα οδηγήσει με μαθηματική ακρίβεια στην απώλεια θέσεων εργασίας και το κλείσιμο επιχειρήσεων. Εξάλλου, η ανωτέρω μέθοδος φορολογήσεως αντίκειται προδήλως και στη φιλοσοφία του Ν. 3919/2011 περί ανοίγματος των επαγγελματιών. Ειδικότερα, ενώ από τη μία πλευρά επιδιώκεται η απελευθέρωση και, συνακόλουθα, η συρρίκνωση των αμοιβών, από την άλλη πλευρά, με ένα τέτοιο σύστημα, καλείται ο ελεύθερος επαγγελματίας να φορολογηθεί για πλασματική φορολογητέα ύλη, την οποία αδυνατεί να αποκτήσει.

Ι. Υπαγωγή εμμίσθων δικηγόρων στο ενιαίο μισθολόγιο

Τέλος σε εκκρεμότητα παραμένει το ζήτημα των **αποδοχών των δικηγόρων**, οι οποίοι απασχολούνται **με σχέση έμμισθης εντολής στο Δημόσιο, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ (συμπεριλαμβανομένου του ΟΓΑ)**, για το οποίο προβλέπεται (άρθρο 22 ν.4024/2011) ότι θα καθοριστούν με κοινή απόφαση των Υπουργών

Οικονομικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ο Δ.Σ.Α. έχει ήδη αποστείλει σχετικό ενημερωτικό σημείωμα με τις θέσεις του και εν ολίγοις ότι οι δικηγόροι, επειδή δεν μετέχουν στην ιεραρχική διακλάδωση, δεν έχουν ωράριο, δεν δικαιούνται αποζημίωση για υπερωριακή απασχόληση και δεν συνδέονται υπό την οποιαδήποτε έννοια με σχέση εξηρημένης εργασίας, αποκλείονται από οποιαδήποτε βαθμολογική εξέλιξη και ως εκ τούτου πρέπει να παραμείνει αδιατάραχτη η προηγούμενη ρύθμιση, να μη γίνουν 'οριζόντιες περικοπές' και πρέπει οι αποδοχές τους να ορισθούν με αφετηρία τον μισθό του Α' βαθμού του ενιαίου πλέον μισθολογίου για τον δικηγόρο παρ'Αρείω Πάγω κλπ., όπου και ουσιαστικά κατατάσσονταν και προηγουμένως.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ